

ДОСТАВЧИК	ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И АГРЕСИЯТА ДОБРИ ПРАКТИКИ
Фондация „Уникалните деца на Видин“ fudy@abv.bg тел: 094/924060, 0882422778	- Активно участие на специалисти - психолог и педагог от ЦОП в заседанията на МКБППМН, където се разглеждат случаи на вербална и индиректна агресия от страна на деца, ползващи услугата - Увеличаване броя на провежданите консултации с психолог и социален работник - Включване на децата, ползватели на услугата в групови работи за превенция и начини за справяне с афективни състояния при прояви на агресия - Срещи с родителите на тези деца в ЦОП и мобилна дейност – срещи с родителите в дома или на работното им място. Провежданите разговори са във връзка с поведението на децата и наказанието, което МКБППМН назначава. - Проследяване поведението на децата след тези действия на специалистите, изразяващо се в срещи с учителите и съучениците им
Фондация „Радост за нашите деца“ (ЦСРИ на деца със СОП „Радост“) radost.varna@abv.bg www.fondaciaradost.org тел: 052/731482, 0878272745, 0878700635	- Образователна и терапевтична подкрепа на деца със специални нужди и техните родители
Сдружение „Разнообразни и равни“ diverse_equal@abv.bg www.diverseequal.eu тел: 0899553478	-Добронамерено отношение, загриженост и насърчаване на учениците и родителите за преодоляване на възникналите затруднения: • Работилница за деца и родители в началото на учебната година, свързана с подготовката на необходимите пособия за образователния процес: 1.) създават се условия за преодоляване на трудности и проблеми, свързани с началото на учебната година 2.) възможност да се наблюдава желанието на деца и родители да творят заедно с учителя за осигуряване на учебен процес, отговарящ максимално на изискванията на училището 3.) при нежелание на родителите – възможност за приобщаване на проблемните деца както чрез екипна, така и чрез индивидуална работа 4.) насърчаване на искреното и позитивно общуване, добрите постъпки и малките успехи, особено на проблемните деца 5.) спечелване доверието на родителите и тяхната подкрепа при провеждане на работилницата, с цел получаване на оценка от тях и поощряване на децата 6.) възможност за създаване на полезни навици за подпомагане на братя и сестри в семейството, както и на приятели в училищна възраст

	- Включване в извънучилищни дейности, съответстващи на интересите и осмислящи свободното време на учениците • Работа с малки групи и индивидуално чрез ролеви игри 1.) стимулиране на творческата дейност и оформяне на естетически вкус 2.) запознаване с професии – оформление на вътрешен дизайн на класна стая 3.) създаване на навици за опазване на общественото имущество - Организиране на съвместни празници с участие на родителите • Работа за укрепване на ученическия колектив, чрез подготовката и провеждането на празници и чествания 1.) предоставят се равни възможности на всяко дете да разкрие дарбата си, чрез собствен избор на това, което ще представи 2.) ролята на учителя е да бъде помощник и съветник • Създаване на подходящ сценарий, с доброволно участие на учениците 1.) изгражда се отговорност при изпълнение на поставените задачи 2.) създава се уважение към различието • Превръщане на празника в истинска демонстрация на успехите и постиженията на класа като голяма група и на всеки негов член 1.) създаденият продукт е без материално изражение, но се изпълва с много емоции, взаимност, разбиране 2.) насърчава се толерантността между учениците 3.) въздейства се върху промяната на човешките поведения и взаимоотношения
Център за обществена подкрепа - Дряново csuds@abv.bg тел: 0878537622	- Провеждане кампании от екип на ЦОП в СУ „М. Райкович” – Дряново в предварително определени класове от Директора на училището. - Работа по заявка на учители в случаи на нужда от работа с определен клас или ученик. - Работа по заявка от Директора на ДГ „Детелина” – Дряново, поради зачестилите случаи на агресия и при деца в предучилищна възраст. - Проведен психологически тренинг с родители от подготвителна група по въпроса как да постъпват възрастните, ако в поведението на детето възникне агресивност, как да реагират на пристъпите на ярост? - Обсъждане с родители възникването на детската агресия, възможните пътища за изход от трудни житейски ситуации; формиране у родителите култура да разбират проблемите на агресия у малките деца

	- Обсъждане с родителите на възможните пътища за изход от трудни житейски ситуации
Сдружение „Ранна интервенция на деца в риск“ jeni.gocheva74@gmail.com факс: 056/879061 тел:056/879062, 0879168006, 0879168001	- Работа основно с недоносени деца и деца с увреждания до 7 годишна възраст
Фондация „Символ на любовта – дневен център за работа с деца с увреждания“ signoflove@gocenet.net тел: 0751 /61157 факс:0751/62179	- Индивидуална и групова работа с деца с неприемливо поведение съобразно две програми, разработени от ИСДП, част от сборника „Специализирани програми за деца в конфликт със закона“ • „Програма за развитие на базови социални умения“ • „Програма за обучение в умения за асертивно поведение“ - Ангажиране на родителите с провеждане както на индивидуални сесии, така и съвместни, с техните деца - При несъдействащи родители се търси ОЗД
Сдружение „Граждански инициативи“ – гр. Ловеч sgi_lovech@abv.bg gragdanskiinitiavi_lovech@abv.bg www.sgilovech.com тел: 0876552571	- Стартирана двугодишна програма по подписано междуинституционално споразумение с ОУ „Хр. Никифоров“ – Ловеч за превенция на насилието сред деца в училището, която включва: • Проучване чрез анкетни карти, попълнени от ученици, родители и учители • Анализ на ситуацията • Тематични обучения – проведени са две тренинг обучения, обхващащи деца от 2 до 6 клас: 1.) за разпознаване на видовете насилие; 2.) за запознаване на детето с отговорните страни, към които трябва да се обърне в случай на риск или насилие. - Работи се в група, а при индивидуални случаи на неприемливо поведение или насилие, родителите се насочват към ДСП за подаване на заявление за ползване на СУ, съобразно нуждите на детето.
Фондация „Асоциация Анимус“ animus@animusassociation.org www.animusassociation.org тел./факс: (+3592)9835205 9835305, 9835405	- Реализация на програми за действие с деца с трудно поведение в училище - Разработване на стратегия и опит за справяне с насилието сред подрастващите - Превенция на насилието върху деца и юноши в семейството и в училище • „Приятелите на Зипи“ – бъдещите граждани на България – програма, учеща децата на умения за разрешаване на

	конкретни проблеми, както и на овладяване и разбиране на емоциите – своите и на другите. Всеки урок показва как децата да прилагат различни стратегии за справяне с трудностите, да повишат собствената си самооценка, да подобрят устойчивостта си на травматични събития. Това ги прави способни да помагат на себе си и на другите, да приемат и ценят различията на децата в класа. • <i>„Ранно разпознаване и предотвратяване на тормоза в училище чрез участие на децата в 7 държави от Европейския съюз“</i> – проект, насочен към превенция на училищния тормоз, като учениците са активни действащи лица в процеса на създаване на безопасна среда, лишена от насилие. Разработени и разпространени материали по проекта: 1.) <i>„Чуй ме“</i> – книжка, представяща гледната точка на децата към тормоза и безопасността в училище <i>„Класна стая без тормоз“</i> – наръчник за учители, предоставен на МОН за безвъзмездно ползване 2.) <i>„Какво да правя ако тормозят детето ми в училище“</i> – дигитална брошура за родители Материалите са достъпни на сайта на проекта: http://listen.animusassociation.org/?lang=bg • <i>„RISE – Повишаване на вътрешните ресурси за справяне с училищния тормоз“</i> – програма за интервенция на тормоза в училищните обществения. Въвежда техники за ползване в ситуации на тормоз сред учениците и осигурява инструмент за превенция на такива ситуации. Иновативна програма, базирана на тренинг и интерактивни техники с цел да се повиши вътрешният ресурс на тийнейджърите, самооценката им и уменията им за справяне в случай на насилие. • <i>„Травма център за деца и семейства“</i> – програма, осигуряваща специализирана консултация и психотерапия на деца и техните родители 1.) <i>Подобрява способността на децата да преработват болезнените събития в живота си и да се справят успешно в бъдеще</i> 2.) <i>Помага на родителите да имат по-голяма чувствителност към страданието на детето си</i>

	3.) <i>Повишава родителския капацитет за създаване на подкрепяща семейна среда, в която детето да израства спокойно и здраво</i> • „Зона ЗаКрила“ – детски център за застъпничество и подкрепа. Взема участие в мултидисциплинарни екипи по случаи на деца, в различни обучения за надграждане на капацитета си за работа в ситуация на насилие и в работни срещи с институции по темата за насилие. • „Ключ към училище без страх“- проект за превенционни програми в паралелки от 1-ви до 10-ти клас в три училища, в продължение на 5 последователни учебни години. Целта на проекта е създаване на училищна среда, в която се възпитават ценности на здравословно общуване, ненасилствено разрешаване на конфликти и приемане на различията, за да бъдат предотвратени насилието, тормоза и унижението сред учениците - Подкрепа на деца и родители, чрез Комплекс за социални услуги за деца и семейства, обхващащ работа с различни целеви групи: • деца с поведенчески проблеми и техните родители – от изключително значение е включването на родителите на тези деца в психосоциалната работа 1.) <i>предучилищна възраст</i> – проблемно поведение като хиперактивност, разстройство на вниманието, агресия, тревожност, проблеми с раздялата 2.) <i>начална училищна възраст</i> – проблеми с концентрацията, проблеми на общуването с връстниците, обучителни затруднения 3.) <i>горна училищна възраст</i> – бягства от училище, проблеми в комуникацията със съучениците и други училищни трудности • деца, жертви на насилие и техните семейства – системна психосоциална работа за преодоляване на травматичните последици от преживяно домашно насилие, сексуално насилие, емоционална злоупотреба и подкрепяща среда за развитието и връщането към обичайния начин на живот. • деца, жертви и извършители на училищен тормоз – пряка индивидуална помощ с оглед

	на всеки конкретен инцидент и организация на цялостна мултидисциплинарна подкрепа за спиране на тормоза в конкретния клас и училище. Училищният тормоз е свързан с много срам и вина за децата, което често е повод да не търсят помощ от родители и институции. Това е причина проблемите да се задълбочават и да достигат до системата за закрила на детето в етап, когато последствията са утежнени. От една страна това са случаи на деца от уязвими социални групи, но от друга – това е феномен, който присъства във всякакви училища и следва да се реагира своевременно. • деца, в риск от отпадане от училище и техните родители - предоставяне на активна психосоциална подкрепа и работа с тези деца и с техните родители, тъй като много често причината децата да бъдат извън образователната система или да изостават в училище се намира в семейството – negliжиране, родителско отчуждение, случило се травматично събитие, раздяла с важна за детето фигура, настъпила наскоро промяна в живота на детето и семейството и др.
Фондация “Социални практики в общността”- Пазарджик Център за обществена подкрепа "Зора" - Панагюрище cop.pg@mail.bg www.fondacia-spo.blogspot.com тел.: 035762023	- Многократни срещи на социален работник ОЗД/ДСП и директор ЦОП с родител – „недоброволен потребител“ за осъзнаване необходимостта и важността от ползване на социална услуга „Семейно консултиране“, с цел повишаване на родителския капацитет и оказване на подкрепа на дете с неприемливо поведение - Последваща работа с вече доброволно ангажиран и съдействащ на следващ етап родител за извършване на консултации на детето с неприемливо поведение в училище със съответните специалисти и ползване на социална услуга „Училищна подкрепа“, „Социално-педагогическо консултиране на деца с поведенчески проблеми“ и „Психологическо консултиране“
Сдружение „Прегърни ме“ milena_neyova@abv.bg	- Организиране на творчески ателиета за деца, настанени в социални центрове (основно в ЦНСТ), като по този начин се откриват и развиват талантите на децата
Център за обществена подкрепа към Областен съвет на БЧК – гр. Добрич	- Работа в добро взаимодействие със специализираните държавни и общински социални,

dcenter@abv.bg
тел.: 058/605472

образователни и културни институции, както и с неправителствени организации

- Спектър от разнообразни и отговорни дейности за интеграция на децата и семействата в риск, осъществявани от екип, включващ ръководител, педагог, социален работник и психолог, както и дейности, свързани с превенция на агресията от деца с неприемливо поведение по направления:

- помощ в индивидуалната подготовка на децата за учебните занятия
- индивидуална и груповата работа с родителите, насочена към повишаване на родителския капацитет, в различни области – според възрастта и потребностите на децата
- психологическа подкрепа на деца за личностното им израстване и психическо укрепване
- организиране на занимания по интереси, с цел осмисляне на отдиha и свободното време на децата и междусрочните ваканции
- социално-психологически консултации на деца и родители, с цел подобряване на възпитанието на децата и повишаване на родителския капацитет
- взаимодействие с училища, социални учреждения, неправителствени организации с оглед осъществяване на ефективни педагогически, психо-социални и административни консултации и услуги за децата от центъра и за техните семейства
- сформирани групи, работещи по модули с различна тематика, включително и по превенция на насилието и агресивното поведение – имат за цел да се осигури защитена среда, в която децата да могат да споделят и отработват различни ситуации, с оглед конструктивно справяне с агресията и претрансформирането ѝ.

- Подкрепа, насочена към децата, преживели насилие и съответно упражнили такова у дома – защитената си територия, на улицата и в училище, която започва от първоначалния контакт с детето и семейството, като преминава през оценката и конкретната терапевтична програма:

- Програма „*Позитивно родителстване и изкуството да бъдеш родител*” – насочена към повишаване на родителския капацитет в различни области, в зависимост от възрастта и потребностите на децата.

	Продължителността на модула е в 11 сесии или в рамките на 1 година, веднъж месечно. – <i>поставени цели:</i> 1.) подкрепа и развитие на родителската грижа, чрез повишаване саморефлексията на родителите; 2.) изграждане на реалистична и позитивна нагласа за ролите и отговорностите им; 3.) подобряване на общуването с децата; 4.) доверие, сътрудничество и осъзнаване уникалността на детската личност. - <i>основни засегнати теми:</i> 1.) ролите, които изпълняваме в семейството; 2.) особености и типове родителстване; 3.) общуване – особености, специфика и видове; 4.) активно слушане – що е това и как да се прилага за подобряване на комуникацията; 5.) градивни техники за корекции на неподходящо детско поведение; 6.) техники за себеизразяване и себеуважение. - <i>очаквани резултати:</i> 1.) по-самоуверени родители, използващи градивни и ефективни методи при възпитанието и отглеждането на децата си; 2.) правилна и подобрена комуникация; 3.) умения за справяне самостоятелно в критични ситуации; 4.) позитивна нагласа и лична удовлетвореност от родителската грижа и роля. - <i>ефективност:</i> 1.) много добър модел за ефективно родителстване, който помага на участниците да се опознаят и доверят един на друг; 2.) родителите споделят проблеми, които срещат при отглеждането и възпитанието на децата; 3.) сплотяване на групата, прераснало във времето до взаимопомощ помежду им; 4.) бързо намиране на адекватен изход от агресивно детско поведение. • Програма „<i>НЕ на насилието!</i>”- споделяне в „Малка затворена група” с възрастова граница. Продължителността на модула е в 12 сесии или в рамките на една година, веднъж месечно. - <i>цели:</i> 1.) запознаване с формите и видове насилие;

	2.) повишаване на чувствителността на децата към насилието; 3.) методи и начини за справяне. - <i>основни теми:</i> 1.) разпознаване на видове насилие, чрез интерактивни игри и методи; 2.) повишаване на уменията на участниците за реакция при попадане в ситуации на насилие; 3.) форми и видове...; 4.) модели за справяне и избягване на подобни конфликтни ситуации. - <i>резултати:</i> 1.) разпознаване на видове насилие; 2.) умения за справяне с такива ситуации и адекватна помощ; 3.) противопоставяне и търсене на специализирана подкрепа от институции и органи на реда. • Модул „<i>Стойностни модели на общуване, приказки за ценностите</i>” – малка група за работа с деца. Отработени и предадени чрез приказките, ценностите и добрите модели стават на практика по-достъпни за децата. - <i>цели:</i> 1.) изучаване и отработване на различните видове емоции и чувства; 2.) умение да ги разпознаваме – както в другите, така и в себе си и да ги споделяме; 3.) добри модели на поведение; 4.) приятелство, доверие, право на избор и заемане на позиция, безопасност и др. - <i>резултати:</i> 1.) повишаване на самоувереността на децата; 2.) подобряване на общуването помежду им; 3.) в защитена среда децата споделят техните проблеми; 4.) създаване на приятелства, доверие, отстояване на позиции. • Презентации на тема „<i>Да кажем НЕ на насилието сред деца!</i>” в училищата по случай 19 Ноември – „Световен ден за борба с насилието над деца”. - <i>цели:</i> 1.) Чрез интересни игри, примери и обсъждане на казуси, учениците се запознават с различни иновативни стратегии за справяне с насилието в училище. 2.) Раздават се стикери, флаери, значки, запознаващи ги с различните форми на насилието в училище, стратегии за справяне и

	информация с активни телефони на доверието. 3.) На участниците се залепят стикери с надпис „Детски свят – свят без насилие” и „Не затваряй очи, подай ръка”, правещи децата съпричастни към проблема. - <i>резултати:</i> 1.) повишаване информираността на децата; 2.) различни стратегии и умения; 3.) сътрудничество и оказване на подкрепа на дете в риск.